

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล
ในภาคเหนือ

นายบัญชา นภัชยเทพ

003429

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

๕1๖๐๐51๓๒

THE EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE TASKS OF MUNICIPAL
ELEMENTARY SCHOOLS IN THE NORTHERN REGION

Mr. Banchar Napachaitape

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล
ในภาคเหนือ

โดย

นายบัญญัติ นาคชัยเทพ

แผนกวิชา

บริหารการ ศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศศ. ดร.อมรชัย ตันติเมฆ)

..... กรรมการ

(ศศ. นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

..... กรรมการ

(ศศ.พนม พงษ์ไพบูลย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคเหนือ
ชื่อนิสิต	นายบัญชา นภาชัยเทพ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์
แผนกวิชา	บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2520

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของการบริหารภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคเหนือ
 2. เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคเหนือ โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์กันชุมชน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน และงานธุรการ การเงินและบริการ
 3. เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างระบบบริหารภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคเหนือ และงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภทในโรงเรียนดังกล่าว
- วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารจำนวน 36 คน กลุ่มนักวิชาการจำนวน 163 คน และกลุ่มประชาชนจำนวน 96 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเองตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยส่งข้อมูลไป 312 ฉบับ ได้รับคืนมา 295 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.55

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และเสนอผลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. โครงสร้างระบบบริหารการศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคเหนือ ยึดหลักการ จัดโรงเรียนแบบสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) โดยมีโครงสร้างเป็นสายบังคับ บัญชาสายเดียว (The line form of the structure)

2. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในภาคเหนือ โดยส่วนรวมปฏิบัติงาน ตามบุคลากร ชุมการ การเงิน กิจการนักเรียน และวิชาการได้เป็นอย่างดี ส่วนงานด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นโรงเรียนยังปฏิบัติได้น้อย เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของกลุ่ม ประชากรตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มที่ให้ความสำคัญต่องานทั้ง 5 ประเภท ตามลำดับได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญในงานด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากดีที่สุด ถึงด้อยที่สุด ดังนี้ ชุมการ การเงิน บุคลากร วิชาการ กิจการนักเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชน เป็น อันดับสุดท้าย

2.2 นักวิชาการให้ความสำคัญในงานต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากดีที่สุดถึงดี น้อยที่สุด ดังนี้ บุคลากร ชุมการ การเงิน กิจการนักเรียน วิชาการ และความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นอันดับ สุดท้าย

2.3 ประชาชนให้ความสำคัญในงานด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากดีที่สุด ถึงด้อยที่สุด ดังนี้ บุคลากร วิชาการ ชุมการ การเงิน กิจการนักเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชนเป็น อันดับสุดท้าย

3. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างระบบบริหารภายในโรงเรียน ขาดหน่วยงานที่จะ ให้คำปรึกษา และประสานงานในองค์การ ความรับผิดชอบจึงขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลในตำแหน่ง ต่าง ๆ ส่วนปัญหาในการบริหารงานทั้ง 5 ประเภท มีดังนี้

ความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้น้อย ขาดหน่วยงานประสานงาน ทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนไม่เต็มที่เท่าที่ควร

งานวิชาการ ขาดการนิเทศการศึกษาและการกระตุ้นให้บุคคลที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาตำแหน่งต่าง ๆ มาร่วมกันปรับปรุงงานวิชาการ

งานบริหารบุคคล ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบรรจุ แต่งตั้ง โอนย้ายให้ คณาจารย์ให้โทษ บุคลากรน้อย ครูมีโอกาสน้อยที่จะได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารโรงเรียน

งานกิจการนักเรียน ยังมีปัญหาทางด้านความประพฤติและระเบียบวินัยและการ
ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน และยากจน ชุมนุมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดยังมีน้อย

งานธุรการ การเงินและบริการ ครูธุรการมีไม่เพียงพอ และการเงินที่จัดสรร
สำหรับหมวดค่าใช้สอยตามความจำเป็นน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒

Thesis Title THE EDUCATIONAL ADMINISTRATION TASKS OF MUNICIPAL
ELEMENTARY SCHOOLS IN THE NORTHERN REGION

Name Mr. Banchar Napachaitape
Thesis Advisor Mr. Noppongs Bunyajitradulya
Department Educational Administration
Academic Year 1977

ABSTRACT

Purposes of the study

1. To study the structure of the administration of municipal elementary schools in the northern region of Thailand.

2. To study the administrative tasks in the municipal elementary school in the northern region of Thailand, with focus on: school-community relations; academic administration; school personnel administration; student affairs; school finance and business management.

3. To study the problems concerning the administrative structure of municipal elementary schools in the northern region of Thailand, and those concerning the five administrative tasks.

Research Procedure

Questionnaires were distributed to 36 administrators, 163 teachers and supervisors, and 96 parents and community people.

Tools used in the study consist of questionnaires, and interview documents according to the evaluative criteria of the General Education Department.

Collection of the data was carried out by the researcher himself. 312 copies of the questionnaire were sent to administrators, teachers and supervisors, parents and people in the communities, and 295 copies were returned.

The analysis of the data consisted of tabulating frequencies and percentages. Presentation of the research results was by tables and explanations.

Research Results

1. The structure of the administrative system of elementary schools in the northern region of Thailand was of the hierarchy system with one line form.

2. The elementary schools in the northern region of Thailand concentrated mostly on school personnel administration, school finance and business administration, student affairs and academic administration. The administration of school community relations was less important. The three groups in the sample had different opinions concerning the importance of the five area tasks :

2.1 The Administrators placed emphasis on school finance and business administration, personnel administration,

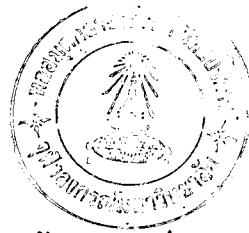
academic administration, student affairs and the administration of school community relations accordingly.

2.2 The teachers and supervisors placed emphasis on personnel administration, school finance and business administration, student affairs, academic administration and the administration of school-community relations accordingly.

2.3 The parents and community people placed the emphasis on personnel administration, academic administration, school finance and business administration, student affairs and the administration of school-community relations accordingly.

3. The problems which existed in the municipal elementary school in the northern region of Thailand included:

The educational administrative structure lacked a consulting committee and a coordinating committee; school community relations were a failure because of the lack of a coordinating committee to take charge of them; academic administration was not efficient because supervisory functions were inadequate and did not stimulate people to cooperate. In Personnel administration, the principal had little participation in recruitment, election and appointment, personnel promotion and punishment; the teachers participated little in giving their opinions in operating the schools.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือช่วยเหลือและให้
คำแนะนำอย่างดีจากหลายท่าน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. ภาณุ โสธร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย คันติเมธ และ ดร. พนม พงษ์ไพบูลย์ ได้ให้คำปรึกษา
เสนอแนะ ให้ความรู้ทางด้านการวิจัยและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา จนกระทั่ง
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จบริบูรณ์

คุณดำรง สุนทรสารทูล รองอธิบดีกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้
กรุณาให้ความสะดวกเป็นอย่างมากในการให้หนังสือนำตัวไปยังจังหวัดต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กรุณาให้ทุนในการวิจัยครั้งนี้
ผู้บริหารการศึกษาในจังหวัด อ่างทอง อยุธยา และผู้ช่วยครูใหญ่ในกลุ่มตัวอย่าง
ที่สังกัดอยู่ และครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคเหนือ ได้อำนวยความ
สะดวกช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนการให้พบ
สัมภาษณ์อย่างเป็นกันเอง

นอกจากนี้ อาจารย์แผนกวิชาบริหารการศึกษาที่ให้คำแนะนำการวิจัยในต่าง
ต่าง ๆ และ คุณอนันต์ พินิจวิเทศภักดิ์ คุณวินัย สัมมาชีพ คุณถ่ายอง ปลั่งกลาง และ
คุณวิไล สัมมาชีพ ที่ช่วยเหลือในด้านการพิมพ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่ม

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่กล่าวนามมาข้างต้น จึงขอ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

บัญชา นภัชยเทพ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๑๑
รายการตารางประกอบ	๑๒
รายการแผนภาพประกอบ	๑๓

บทที่

1. บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	9
คำจำกัดความ	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	11
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	12
วิธีดำเนินการวิจัย	12
2. ข้อเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ความเป็นมาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล	15
การศึกษา	18
การบริหารงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	23
การบริหารงานวิชาการ	25
การบริหารงานบุคคล	30
การบริหารงานกิจการนักเรียน	33
การบริหารงานธุรการ การเงินและบริการ	35

3. วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	38
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	127
ความมุ่งหมายของการวิจัย	127
วิธีดำเนินการวิจัย	127
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	128
การวิเคราะห์ข้อมูล	128
สรุปผลการวิจัย	129
อภิปรายผลการวิจัย	132
ขอเสนอแนะ	137
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	141
บรรณานุกรม	143
ภาคผนวก	149
ประวัติการศึกษา	194

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงประเภทของโรงเรียนเทศบาลที่เปิดสอนถึงขั้นสูงสุด	41
2	แสดงขนาดของโรงเรียนเทศบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	42
3	แสดงจำนวนคำถามและน้ำหนักความสำคัญของงานแต่ละประเภทของ แบบสอบถาม	46
4	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	48
5	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามแบ่งตามเพศ	54
6	วุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
7	แสดงอาชีพของกลุ่มประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม	56
8	การบริหารงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตาม ความเห็นของกลุ่มผู้บริหาร	58
9	การบริหารงานวิชาการตามความเห็นของกลุ่มผู้บริหาร	62
10	การบริหารงานบุคคลตามความเห็นของกลุ่มผู้บริหาร	67
11	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามความเห็นของกลุ่มผู้บริหาร	71
12	การบริหารงานธุรการ การเงินและบริการตามความเห็นของกลุ่ม ผู้บริหาร	75
13	การบริหารงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตาม ความเห็นของกลุ่มนักวิชาการ	79
14	การบริหารงานวิชาการตามความเห็นของกลุ่มนักวิชาการ	83
15	การบริหารงานบุคคลตามความเห็นของกลุ่มนักวิชาการ	89
16	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามความเห็นของกลุ่มนักวิชาการ	91
17	การบริหารงานธุรการ การเงินและบริการตามความเห็นของกลุ่ม นักวิชาการ	96
18	การบริหารงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตาม ความเห็นของกลุ่มประชาชน	98

ตารางที่ ๑

	หน้า
19 การบริหารงานวิชาการตามความเห็นของกลุ่มประชาชน	103
20 การบริหารงานบุคคลตามความเห็นของกลุ่มประชาชน	107
21 การบริหารงานกิจการนักเรียนตามความเห็นของกลุ่มประชาชน	109
22 การบริหารงานธุรการ การเงินและบริการ ตามความเห็นของกลุ่ม ประชาชน	113
23 แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านตามความเห็นของ ผู้บริหาร 3 ประเภท	117
24 แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านตามความเห็นของ นักวิชาการทั้ง 2 ประเภท	121
25 ลำดับความสำคัญที่ปฏิบัติงานบริหารการศึกษา 5 ประเภทตามความ เห็นของผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน	123

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภาพประกอบ

แผนภาพที่		หน้า
1	แสดงแผนภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคเหนือในปัจจุบัน	53
2	แสดงแผนภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคเหนือในปัจจุบัน	130
3	แสดงแผนภาพองค์การบริหารโรงเรียน โดยยึดหลักทฤษฎีของการ บริหารการศึกษา	139

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย